

TALHA APAK

Yeminli Mali Müşavir (YMM)
talha.apak@paradergi.com.tr

Eski TTK'ya göre, anonim şirketlerde hisse senetlerinin bastırılması zorunlu değildi. Yeni TTK ise, payların devri ve vergilendirilmesi konusunda pay senetlerinin bastırılmasını bazı koşulların varlığına göre zorunlu kılıyor...

Anonim şirketlerde pay senedi bastırmak zorunlu mu?

YENİ Türk Ticaret Kanunu (TTK) 1 Temmuz 2012'de yürürlüğe girdi. Beraberinde ciddi değişiklikler getirdi. Bunların en önemlisi ise, anonim şirket ortaklarının sahip oldukları paylar için çıkarılan senetlerine "hisse senedi" yerine "pay senedi" kanuni terim olarak kabul edilerek, halka açık olmayan anonim şirketlerce pay senedi çıkarılmasını bazı koşulların varlığında zorunlu tutuyor. Bu zorunluluk ise, payın nama veya hamiline yazılı olmasına göre farklı esaslara bağlıyor.

Anonim şirkette, paylar ya hamiline ya da nama yazılı olur. Bedelleri tamamen ödenmeyen paylar için hamiline yazılı pay senedi çıkarılamaz. Yeni TTK'ya göre, eğer paylar hamiline yazılı ise, yönetim kurulu, pay bedelinin tamamının ödenmesi tarihinden itibaren üç ay içinde pay senetlerini bastırıp pay sahiplerine dağıtmak zorundadır. Yönetim kurulunun hamiline yazılı pay senetlerinin bastırılmasına ilişkin kararı ticaret siciline tescil ve ilân edilir, ayrıca bağımsız denetime tabi ise şirketin internet sitesinde yayımlanır. Halka açık olmayan anonim şirket sermayesinin en az onda birini oluşturan (azlık) pay sahiplerinin talebi üzerine, tüm hissedarlar için nama yazılı pay senetleri bastırılır ve bütün pay senedi sahiplerine dağıtılması gerekiyor. Azlığın talebini yerine getirmeye, azlık konuyu yargıya taşıyabilir ve mahkeme kararına istinaden pay senedinin bastırılmasını sağlayabiliyor. Azlığın böyle bir talepte bulunmaması durumunda ise, nama yazılı pay senedi bastırma zorunluluğu doğmuyor.

VERGİ AVANTAJI VAR

Ortaklık haklarının veya hisselerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artış kazancı kapsamında gelir vergisine tabi tutuluyor. Tam mükellef kurumlara ait olan ve iki yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından elde edilen kazançlar ise gelir vergisinden istisna edilmiştir. Dolayısıyla, gerçek kişi olan anonim şirket pay sahibinin herhangi bir senede bağlanmamış olan paylarının devretmesinden dolayı elde edeceği kazançlar değer artış kazancı kapsamında vergiye tabiyken, aynı payların senede bağlanmış ve bu senetlerin en az iki yıl süreyle elde tutulmuş

olması halinde, senede bağlanmış bu payların devrinden elde edilen kazançlar gelir vergisine tabi olmuyor.

Ayrıca, anonim şirketin pay sahibinin tüzel kişi olması halinde ise, olayın iştirak kazancı ve kurumlar vergisi boyutu öne çıkıyor. Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, kurumların en az iki tam yıl süreyle aktiflerinde yer alan iştirak hisseleriyle aynı süreyle sahip oldukları kurucu senetlerin satışından doğan kazançların yüzde 75'lik kısmı kurumlar vergisinden, tamamı ise KDV'den istisna oluyor. Kurumların aktifinde yer alan iştirak hisselerinin pay senedine bağlanmış olup olmaması sonucu değiştirmiyor.

HİSSE DEVRİNİN TESCİLİ GEREKMİYOR

Yeni TTK'da anonim şirketlerde hisse senedi ya da geçici ilmühaber bastırılmış olursa da pay devrinin tescilinin zorunlu olacağına ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanmasının zorunlu olduğu yönünde bir düzenleme bulunmuyor. Ancak, nama veya hamiline hisse senedi ihraç edilmediği durumlarda istenirse; imzaları noter tarafından tasdik edilmiş devir sözleşmesi ile devre muvafakat edildiğini gösteren yönetim kurulu kararının noter tasdikli örneğinin ticaret sicil memurluklarına verilmesi gerekiyor. Ayrıca bu işlemin pay defterine de işlenmesi gerekiyor. İlgili hisse devir kararında, sermayenin kısmen veya tamamen ödendiğinin beyan edilmesi durumunda, sermayenin ödendiğinin tespitine ilişkin YMM veya SMMM raporu isteniyor.

Eski TTK'da, hisse senedi çıkarıp çıkarmama hususu tamamen şirketlerin tercihine bırakılmışken, 6102 sayılı yeni TTK ise 1 Temmuz 2012 tarihinden itibaren, anonim şirketlerin hamiline yazılı pay senetlerini mutlak surette, nama yazılı pay senetlerinin ise, vergi avantajlarını kaybetmemeleri için pay senetlerinin koşullu olarak bastırılması gerekiyor.

Payların hamiline yazılı olduğu anonim şirketlerde; yönetim kurulu, pay bedelinin tamamının ödenmesi tarihinden itibaren üç ay içerisinde pay senetlerini bastırıp pay sahiplerine dağıtmak zorundadır. Payları nama yazılı olan kapalı anonim şirketlerde ise; pay senedi çıkarma zorunluluğu azlığın talepte bulunması şartına bağlı oluyor.

